

Metodika rovných příležitostí ve vzdělávání

pro prioritní osu 3 OP VVV

Č. j.: MSMT-34985/2017-2

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Obsah

Úvod	3
Zřízení pracovní skupiny pro rovné příležitosti ve vzdělávání.....	6
Analytická část.....	7
A/1. Zmapování stavu nastavení rovných příležitostí ve školách a identifikace škol vzdělávajících vyšší podíl dětí a žáků s potřebou podpůrných opatření.....	7
A/2. Revize analýzy stavu a potřeb, SWOT3 analýz, identifikace příčin.....	9
A/3. Stanovení hlavních problémů k řešení, popis jejich příčin a návrh řešení	10
Strategická (návrhová) část	10
Plnění strategie.....	10
Použité zkratky	12

Úvod

Metodika rovných příležitostí ve vzdělávání je závazná pro zpracovatele místních a krajských akčních plánů. Cílem dokumentu je vymezit kompetence a činnosti v pracovních skupinách pro rovné příležitosti v akčních plánech.

V současných rozvinutých společnostech převládá názor, že ideální vzdělávací systém by měl poskytovat všem jedincům v maximální možné míře rovné vzdělávací příležitosti a vzdělávací politika se má snažit tomuto ideálu co nejvíce přiblížit. Jedním z indikátorů míry spravedlnosti vzdělávacích systémů je intenzita vztahu mezi výsledky žáků a jejich socioekonomickým zázemím. Vliv kulturního, sociálního i ekonomického kapitálu rodiny na výsledky vzdělávání dětí se ukazuje v řadě výzkumů napříč kulturami, v různých zemích se však liší jeho míra. Některé vzdělávací systémy rozdíl mezi žáky snižují a vztah je relativně slabý, jiné je uchovávají, nebo dokonce posilují a vztah je pak velmi silný.

Jedním z projevů nerovností ve vzdělávání je koncentrace žáků ze znevýhodněného prostředí v některých třídách a/nebo školách, které poskytují žákům v nich vzdělávaných obvykle nižší kvalitu vzdělávání.¹ Tím se nerovnost ve vzdělávání reprodukuje. K segregaci může docházet prostřednictvím různých – zamýšlených nebo nezamýšlených – mechanismů, včetně politických (např. spádovost škol), ekonomických (např. finanční požadavky škol, náklady na dopravu do škol) nebo demografických. Segregace ve vzdělávání úzce souvisí s rezidenční segregací² a je často udržována prostřednictvím nepsaných pravidel a zvyků v místní komunitě. Rodiče zapisují děti do škol, do které je jejich sociální vrstva nebo komunita zvyklá své děti zapisovat.

Česká republika trpí vysokou mírou nerovností v přístupu ke vzdělání. V českém vzdělávacím systému jsou žáci v útlém věku rozřazováni do různých typů škol a tříd, které do značné míry předurčují jejich další vzdělávací i profesní dráhy. Tento systém znevýhodňuje především žáky z jiných etnických skupin, sociálně slabých rodin či žáky se zdravotním postižením, kteří často končí ve školách s omezeným rozsahem učiva, nebo školách, které na ně nekladou příliš velké nároky, učitelé od nich očekávají nízké znalosti a nedostatečně je motivují k učení. Tito žáci pak dosahují horších vzdělávacích výsledků, což ohrožuje jejich další vzdělávací dráhu a pozdější uplatnění na trhu práce. Ze všech zkoumaných zemí má podle OECD Česká republika druhý nejvyšší dopad sociálně-ekonomického zázemí školy na školní výsledky žáků. Velkým problémem jsou i rozdíly v kvalitě poskytovaného vzdělávání jednotlivými školami. Ve vzdělávacím systému České republiky je stále se zvyšující procento základních škol s tzv. výběrovými třídami. Pro Českou republiku je typické, že se výsledky žáků mnohem více liší mezi různými školami než uvnitř škol, což znamená, že žáci z podobě situovaných společenských vrstev se koncentrují v určitých školách a společenské vrstvy se v rámci vzdělávání příliš nepromíchávají. Žáci s podnětným rodinným zázemím dosahují ve školách dobrých výsledků, žáci s méně podnětným rodinným zázemím horších výsledků, tedy jednotlivé školy se silně odlišují výsledky svých žáků.

¹ Např.: Julius Rostas, Joanna Kostka. Structural Dimensions of Roma School Desegregation Policies in Central and Eastern Europe. European Educational Research Journal Volume 13 Number 3 2014.

² Nerovnoměrné rozmístění skupin populace v obytných částech města. Rezidenční segregace je vlastně prostorovým vyjádřením sociálních nerovností

Rozdělování žáků do tříd a škol podle rodinného zázemí a následné rozdíly ve výsledcích jsou posilovány stále se zvyšujícím podílem základních škol s tzv. výběrovými třídami. Nicméně problémem začíná být i rozřazování žáků uvnitř škol do tříd dle úrovně znalostí a dovedností, což je patrně zejména na druhém stupni základních škol.

Zvyšování rozdílů mezi školami může být také nezamýšleným důsledkem nesprávně aplikované kurikulární reformy. Tu řada škol pochopila jako pobídku ke specializaci, která jí přinese konkurenční výhody. Školy nabízejí rozšířené vyučování a výběrovou výuku, aby přilákaly rodiče, kteří hledají kvalitní vzdělávací příležitosti pro své děti. Rodiče jsou vybízeni médii i odborníky na vzdělávání, aby si školu pro své dítě pečlivě vybírali, nelitovali námahy na návštěvu výuky, na rozhovor s učiteli, kteří budou vyučovat jejich dítě, s ředitelem. V řadě rodin, zejména ve velkých městech ve vzdělaných a dobře situovaných rodinách, se tak volba školy stává velmi důležitou životní etapou. Rodiče jí věnují mimořádnou péči a strategie speciální nabídky škol pro nadané, škol s rozšířenou výukou nějakého předmětu a podobně, se školám vyplácí: získávají lepší žáky, motivovanější rodiče a mají více žáků, tedy více finančních prostředků. Systém buduje na konkurenci mezi jednotlivými školami, nikoli na snaze docílit stavu, kdy budou všechny školy kvalitní a výběr školy nebude mít zásadní dopad na vzdělávání dítěte. Spolu s tím, jak si rodiče, kterým záleží na vzdělávání jejich dětí a orientují se ve vzdělávacím systému, vybírají čím dál pečlivěji školu pro své dítě, dochází ke vzniku zbytkových škol, ve kterých jsou žáci, kteří jsou málo motivovaní, jejich rodiče jim nejsou schopni se školními povinnostmi pomoci a jejich výsledky se zhoršují, což potvrzují výsledky výzkumů, které ukazují zhoršení výsledků žáků s nejméně příznivým rodinným zázemím v nevýběrových školách.

Žáci, kteří pocházejí z podnětnějšího rodinného zázemí, od svých rodičů totiž dostávají daleko větší podporu ve vzdělávání, než tomu bývá u žáků vyrůstajících v nepodnětných rodinách. Tito rodiče si uvědomují význam vzdělání v dnešní společnosti, děti ve vzdělávání podporují, zajímají se o jejich studijní výsledky, učí se s nimi a zprostředkovávají jim nejrůznější mimoškolní aktivity. Pokud si tyto rodiče mohou zvolit pro své dítě studium ve výběrové nebo nevýběrové škole či třídě, je zřejmé, že udělají vše proto, aby jejich dítě bylo do „lepší“ školy či třídy přijato (např. zajistí mu doučování, přípravné kurzy atd.). U žáků, v jejichž rodině není vzdělání připisovaná velká hodnota, je časté, že je rodiče k ambicióznějším vzdělávacím volbám motivovat nebudou a do výběrového typu studia je nemusí ani přihlásit. Výsledkem je, že ve výběrových školách a třídách se koncentrují děti z podnětnějšího rodinného zázemí, často děti vzdělanějších rodičů, a v nevýběrových programech naopak děti z nepodnětného rodinného prostředí s nižším sociálně – ekonomickým statutem. Dalším efektem diferenciací žáků do různých vzdělávacích proudů je tedy koncentrace žáků, kteří pocházejí z rodin s vyšším sociálně – ekonomickým statutem, ve výběrových programech a naopak (Straková, 2011; Procházková, 2006)³.

Vzhledem k výše uvedenému je nutné omezovat vnější diferenciaci v základním vzdělávání a efektivně začleňovat žáky do hlavního vzdělávacího proudu, což je klíčový prvek omezování nerovností ve vzdělávání. Jedná se o velmi podstatný cíl, ke kterému musí každý akční plán směřovat, protože

³ Procházková, Ivana. Vzdělanostní systém České republiky v mezinárodním srovnání. In Matějů, Petr; Straková, Jana (eds.). (Ne)rovné šance na vzdělání. 1. vyd. Praha: Academia, 2006. Kapitola 1.4., s. 92 – 117. ISBN 80-200-1400-4.

organizace a kvalita základního vzdělávání determinuje veškeré další vzdělávací dráhy a úspěšnost v nich. Základní vzdělávání by mělo plnit socializační a demokratizační funkci ve smyslu jednak budování společného informačního a hodnotového základu společnosti a jednak vytváření rovných šancí pro další životní uplatnění. Existence oddělených a špatně propojených vzdělávacích drah již na úrovni základního vzdělávání brání naplňování uvedených funkcí.

Mezinárodní srovnávací šetření ukazují, že lepších vzdělávacích výsledků dosahují vzdělávací systémy, které děti a žáky nerozřazují do jednotlivých vzdělávacích drah. Předčasný výběr vzdělávacího směru má negativní dopad na žáky, kteří zůstanou v nevýběrovém vzdělávání, dochází tak k dalšímu zhoršování nerovností, aniž by se zvýšil celkový průměrný výkon žáků. Výběr vzdělávacího směru by měl být posunut až na úroveň vyššího středního vzdělávání, čímž by došlo k posílení všeobecného vzdělávání u všech žáků. Je nutné podporovat školy v nastavení rovných podmínek pro vzdělávání všech dětí a žáků a směřovat ke kvalitnímu inkluzivnímu vzdělávání ve všech školách v území.

Přetrvávající segregace žáků z nejohroženějších skupin obyvatelstva v třídách a školách, které jim poskytují méně kvalitní vzdělávání a negativně předurčují jejich životní dráhy – přičemž nemusí jít jenom o školy speciální – je předmětem kritiky mezinárodních organizací. Řešení tohoto problému je jednou z priorit využívání Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) v programovém období 2014-2020. Evropská komise vyžaduje, aby využívání ESIF přispělo ke zmírňování segregace ve vzdělávání.⁴ Tento proces bude nutně dlouhodobý a není možné realisticky očekávat, že se faktické desegregace a rovnosti ve vzdělávání dosáhne v krátkodobém horizontu. Proto by se ESIF měly využívat alespoň ke zmapování a pochopení příčin a důsledku segregace, k nastavení trendů a stanovení strategických cílů a také k vytvoření mechanismu k monitorování a hodnocení dosaženého pokroku v oblasti řešení segregace.

Problém nerovnosti je třeba řešit na všech úrovních – nejen změnou legislativy či naopak přímou pomocí jednotlivým školám, ale i na úrovni místní a krajské. Zřizovatelé škol mohou ovlivnit nastavení místní vzdělávací soustavy, a to zejména z hlediska nastavení rovných příležitostí ke vzdělávání pro všechny děti a žáky, a přijmout konkrétní opatření vedoucí ke snížení selektivnosti vzdělávací soustavy a rozřazující děti a žáky výběrových a nevýběrových škol či tříd dle úrovně jejich kompetencí.

Krajské úřady zpracovávají dlouhodobé záměry vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji a samy si v nich stanovují priority, je zde tedy potenciál pro změnu jejich strategického uvažování a plánování v oblasti vzdělávání. Kraje a obce také zpracovávají akční plány vzdělávání. Mohou také lépe a rychleji formulovat opatření k řešení specifických problémů, které se v oblasti vzdělávání v daném kraji/obci vyskytují, jako je například vysoký počet sociálně vyloučených lokalit, nedostatek podpůrných služeb apod.

⁴ European Commission. Guidance for Member States on the use of European Structural and Investment Funds in tackling educational and spatial segregation. EGESIF 15-0024-01.

Ke zmapování, pochopení a strategickému řešení problémů nerovností, selektivity a segregace ve vzdělávání na svém území je nutné učinit sérii následujících kroků:

1. zřízení pracovní skupiny pro rovné příležitosti ve vzdělávání,
2. zmapování koncentrace ohrožených žáků a stavu segregace ve vzdělávání na území MAP (důsledek otevřenosti a inkluzivity systému),
3. zmapování rovných příležitostí škol (faktická otevřenost a inkluzivita škol),
4. vysvětlení příčin problémů nerovnosti, selektivity a segregace,
5. strategické plánování řešení problémů nerovnosti, selektivity a segregace,
6. pravidelné monitorování a hodnocení pokroku v realizaci strategického plánu a jeho výsledků na segregaci v místním vzdělávacím systému.

Zřízení pracovní skupiny pro rovné příležitosti ve vzdělávání

Prvním krokem je zapojit zástupce všech zájmových skupin, kterých se dané téma dotýká, do společné diskuze. Proto je třeba nejdříve upořádat tematicky zaměřený „workshop“ či jinou formu otevřeného diskuzního setkání. Vhodným zahajovacím tématem je například zvyšování připravenosti škol hlavního vzdělávacího proudu na vzdělávání žáků s potřebou podpůrných opatření. Z praxe vyplývá, že je vhodnější nevolit příliš kontroverzní téma či téma, které v odborné i laické veřejnosti vzbuzuje vyhraněné reakce. Téma workshopu je vhodné volit i na základě zkušeností z první vlny zpracování akčních plánů, kde se již zpracovatelé povinně zabývali tématy inkluzivního vzdělávání⁵.

Workshopu se musí účastnit zástupci krajské správy či místní samosprávy, v jejichž gesci je oblast vzdělávání a sociálních věcí, popřípadě i zdravotnictví. K účasti jsou dále pozváni zástupci mateřských škol, poskytovatelů rané péče a sociálně aktivizačních služeb zaměřených na rodiny s dětmi, základních škol hlavního vzdělávacího proudu včetně škol s dobrou praxí v oblasti inkluzivního vzdělávání, zástupci speciálního školství, středních škol, školských poradenských zařízení a neziskových organizací, jež pomáhají žákům se speciálními potřebami. Určitě by měli být přítomni i zástupci rodičovské veřejnosti (zejména rodičů dětí se zdravotním postižením, sociálním a zdravotním znevýhodněním) a poskytovatelů zájmového vzdělávání, případně také zástupci České školní inspekce a dalších subjektů působících v daném kraji v oblasti vzdělávání (např. Úřad práce, odborníci z vysokých škol atd.). Cílem úvodního setkání je nejen vzájemné seznámení všech zúčastněných, ale především široká diskuze na dané téma a zmapování povědomí účastníků o řešené problematice a jejich postojů, ale také analýza sítě podpůrných služeb v dané lokalitě.

Po úvodním motivačním workshopu musí dojít k ustavení pracovní skupiny pro rovné příležitosti dle Postupů MAP II, podaktivity 2.5 Pracovní skupina pro rovné příležitosti nebo Postupů KAP. Členy

⁵ Pod pojmem akční plány se pro potřeby dokumentu rozumí místní akční plány i krajské akční plány.

pracovní skupiny musí být zástupci zřizovatelů škol, ředitelé škol, případně školských poradenských služeb, neziskových organizací, organizací zájmového vzdělávání. Je žádoucí, aby členem pracovní skupiny byli i zástupci sociálního odboru a organizací poskytujících ranou péči a sociálně aktivizační služby. Do pracovní skupiny doporučujeme přizvat i další zástupce organizací působících ve vzdělávání, a to na základě zkušeností z první vlny akčních plánů.

Analytická část

Kvalitně zpracovaná analytická část je základem pro další společné plánování aktivit vedoucích k naplňování Kodexu školy, ke kterému se školy v území přihlásily. Analytickou část je třeba rozdělit do dvou kroků.

Nejdříve je nutné provést šetření v území (školách, zařízeních pro zájmové a neformální vzdělávání, případně dalších subjektech) na základě něhož budou identifikovány problémy v nastavení vzdělávací soustavy a jednotlivých škol z hlediska rovnosti. Poté je třeba jednotlivé problémy podrobit další analýze a identifikovat příčiny těchto problémů. Návrhová část pak musí obsahovat opatření reagující na zjištěné příčiny problémů. Je nutné provést zmapování stavu nastavení rovných příležitostí ve školách nacházejících se v území pro zpracování akčního plánu, spádových oblastí jednotlivých škol. Zmapování stavu provede pracovní skupina na základě výsledků dotazníkového šetření ze škol a popisů potřeb škol, které školy zpracují v aktivitě 2.7. V analytické části je nutné zmapovat i nezamýšlené důsledky jednotlivých opatření, a to jak zákonných, tak plynoucích z nastavených opatření ředitelů a zřizovatelů, které mohou vést ke zvýšení nerovností mezi jednotlivými školami. Při celkové zpracování analytické části využije pracovní skupina i agregovaná data získaná v první vlně akčních plánů. Krajům budou poskytnuta i data ze šetření provedeného v projektu Podpora krajského akčního plánování, jež realizuje Národní ústav pro vzdělávání. Při zpracování analytické části doporučujeme využít i zprávy České školní inspekce a výsledky mezinárodních šetření realizovaných ČŠI.

Postup zpracování analytické části je následující:

A/1. Zmapování stavu nastavení rovných příležitostí ve školách a identifikace škol vzdělávajících vyšší podíl dětí a žáků s potřebou podpůrných opatření

Okruhy:

- přijímání dětí a žáků ke vzdělávání,
- inkluзивita školy,
- zmapování počtu/podílu žáků s potřebou podpůrných opatření ve školách/třídách a porovnání k průměrnému podílu dětí/žáků ve školách za celé území v tabulkové podobě. Mezi děti a žáky s potřebou podpůrných opatření musí být zahrnuti i děti a žáci, kteří nemají přiznaná podpůrná opatření dle zákonných předpisů, nicméně ředitel školy, případně jiný pedagogický pracovník identifikuje, že dítě/žák potřebuje podporu ve vzdělávání, a to například z důvodu socioekonomického znevýhodnění a kulturní odlišnosti. Cílem je identifikovat školy vzdělávající

vyšší podíl dětí a žáků s potřebou zvýšené podpory při vzdělávání než je průměr za celé území. Důrazně doporučujeme seznam těchto škol v území neprezentovat veřejnosti, zejména rodičům, a využít pouze pro potřeby pracovní skupiny pro rovné příležitosti v akčních plánech.

Podklady pro pracovní skupinu v Místních akčních plánech obsahují:

- agregované výsledky dotazníkového šetření, které realizuje RT MAP v rámci podaktivity 2.7 – část rovné příležitosti (výsledky mapují i potřeby NNO a dalších aktérů v území),
- agregované *Popisy potřeb škol*, které jednotlivé zapojené školy zpracovaly v podaktivitě 2.7 týkající se identifikovaných potřeb ve vztahu k plnění Kodexu školy.

Podklady pro pracovní skupinu v Krajských akčních plánech obsahují:

- agregované výsledky dotazníkového šetření ve středních a vyšších odborných školách, které realizuje realizační tým projektu P KAP,
- zprávu o stavu inkluzivního vzdělávání ve středních a vyšších odborných školách zpracovanou realizačním týmem projektu P KAP,
- ukazatele pro střední školy uvedené níže.

V analytické části je v mateřských a základních školách nutno sledovat následující ukazatele, a to za dobu posledních třech školních roků:

- průměrný počet absencí dětí a žáků za školu (omluvených a neomluvených)/průměrný počet absencí dětí a žáků za jednotlivé třídy,
- výsledky v testování ČŠI,
- podíl odchodů žáků ze základní školy na víceletá gymnázia,
- podíly žáků základních škol skládajících standardizované přijímací zkoušky (tj. podíly žáků odcházejících do maturitního studia),
- úspěšnost žáků jednotlivých základních škol ve standardizovaných přijímacích zkouškách,
- podíl žáků, kteří předčasně ukončili základní vzdělávání v důsledku ukončení povinné školní docházky,
- nákladovost vzdělávání v jednotlivých MŠ a ZŠ (nutné investice ze strany zákonných zástupců při vstupu do 1. ročníku a v průběhu dalšího vzdělávání, tj. například poskytování finančního příspěvku na výuku cizích jazyků, akce pořádané školou atd.),
- nákladovost volnočasových aktivit a doučování nabízených školami a školskými zařízeními či jinými subjekty v území,

- přístupnost školního stravování (zda školy monitorují počty dětí a žáků, kteří se v ŠJ nestravují a zajišťují financování stravování pro žáky, kteří na obědy nechodí z ekonomických důvodů),
- počty výchovných opatření v základní škole dle charakteru.

V analytické části je ve středních školách nutno sledovat následující ukazatele a to za dobu posledních třech školních roků:

- průměrný počet absencí žáků za školu (omluvených a neomluvených)/průměrný počet absencí žáků za jednotlivé třídy,
- výsledky v testování ČŠI,
- podíl žáků, kteří ukončili střední vzdělávání po 1. ročníku studia,
- podíl žáků, kteří předčasně ukončili střední vzdělávání,
- úspěšnost žáků jednotlivých škol u závěrečné zkoušky/maturity,
- nákladovost vzdělávání v SŠ (nutné investice ze strany zákonných zástupců při vstupu do 1. ročníku a v průběhu dalšího vzdělávání, tj. například poskytování finančního příspěvku na výuku cizích jazyků, akce pořádané školou atd.),
- nákladovost volnočasových aktivit a doučování nabízených školami a školskými zařízeními či jinými subjekty v území,
- přístupnost školního stravování (zda školy monitorují počty žáků, kteří se v ŠJ nestravují a zajišťují financování stravování pro žáky, kteří na obědy nechodí z ekonomických důvodů),
- počty výchovných opatření ve školách dle charakteru.

Tyto ukazatele musí být poté vyhodnoceny a komparovány s ostatními školami v území. Pokud se vyskytnou mezi školami velké rozdíly, tj. statisticky významné rozdíly, je nutné přistoupit k hlubší analýze a zjistit důvody, proč tomu tak je. Je nutné pokusit se identifikovat příčiny rozdílných ukazatelů, které umožní navrhnout opatření vedoucí k odstranění příčin a sníží rozdíly ukazatelů mezi školami.

A/2. Revize analýzy stavu a potřeb, SWOT3 analýz, identifikace příčin

„Podklady k analytické části“ jsou vstupními materiály k diskusi uvnitř PS pro rovné příležitosti. Realizační tým je zašle v dostatečném předstihu před jednáním PS jejich členům. Diskuze PS by měla jít do hloubky problému, tzn., že předmětem musí být nejen identifikace problémů, ale především **identifikace příčin** daného problému - tedy odhalit pravé příčiny stávajícího stavu, nejen popisovat problémy nebo potřeby. Cílem **popisu příčin** problému je **najít hlavní důvody**, které zapříčinily jeho vznik, a systémově omezit do budoucna jeho další možný výskyt. Na základě určených příčin pak výstupem jednání PS bude i specifikace možných nápravných kroků, aktualizace návrhu priorit a cílů k jednotlivým prioritám akčního plánu a propojení s konkrétními aktivitami v akčním plánu.

Výstupem práce pracovních skupin je revize analýzy stavu a potřeb aktérů ve vzdělávání v území a vytvoření SWOT-3 analýzy v oblasti nastavení rovných příležitostí.

SWOT-3 analýza obsahuje minimálně 3 slabé stránky, 3 silné stránky, 3 ohrožení a 3 příležitosti. Slabé stránky a ohrožení musí vždy souviset s revidovanou SWOT analýzou v ostatních povinných prioritních oblastech, následně popisovat příčiny problémů s návrhem konkrétních kroků na jejich řešení s následnou vazbou na navrhované aktivity.

A/3. Stanovení hlavních problémů k řešení, popis jejich příčin a návrh řešení

Podklady od škol, tj. výstup z mapování dle ukazatelů a SWOT-3 analýza, jsou podkladem pro další jednání pracovní skupiny.

Výstupem jednání pracovní skupiny je:

- a) identifikace míry selektivity vzdělávacího systému ve vymezeném území, tj. zjištění rozdílů v nastavení rovných příležitostí mezi jednotlivými školami,
- b) identifikace škol vzdělávajících vyšší procento dětí a žáků s potřebou podpůrných opatření a zmapování stavu uvnitř školy, rozložení žáků v ročnících atd./identifikace a interpretace příčin rozdílnosti v ukazatelích mezi jednotlivými školami,
- c) popis příčin vybraných hlavních problémů v nastavení rovných příležitostí ve vzdělávání v území tak, aby bylo možné následně navrhnout řešení zacílené na podstatu problému.

Pokud budou identifikovány příčiny, u kterých partnerství v území nemůže specifikovat nápravné kroky, které by bylo možné realizovat na úrovni území, protože příčina je způsobena faktory mimo území (např. příčina je způsobena systémovým nastavením, jehož řešení není v působnosti a kompetenci žádného subjektu v partnerství), musí být u popisu takové příčiny tato skutečnost uvedena a zdůvodněna a PS ji pak dále nerozpracovávají.

Strategická (návrhová) část

Na základě analýzy formuluje pracovní skupina cíle a jednotlivá opatření ve strategické části. Je důležité formulovat omezený počet ambiciózních, avšak dosažitelných, dobře odůvodněných a veřejně deklarovaných cílů, k jejichž plnění jsou navržena jednotlivá opatření. Součástí je i časový harmonogram, kdy by měla být jednotlivá opatření zaváděna, kvalitativní a kvantitativní indikátory plnění a metody vyhodnocení. Jednotlivá opatření musí být navržena tak, aby školám vytvářela podmínky pro plnění jednotlivých bodů Kodexu školy, ke kterému se školy zavázaly.

Plnění strategie

V této fázi organizuje PS dílčí schůzky s kompetentními pracovníky, kde navrhuje, jak zajistit plnění jednotlivých opatření. Na tyto schůzky zve vedoucí PS pro rovné příležitosti odborníky z různých oblastí, kteří pomáhají navrhnout nejlepší řešení.

Dále je realizován pravidelný monitoring a vyhodnocování realizace navržených aktivit k plnění opatření a cílů, a to vždy jedenkrát za 12 kalendářních měsíců. Na základě údajů z monitoringu a z informací získaných i jinými způsoby dalších celkových vyhodnocení jsou zjišťovány přínosy, případně dopady, a je vyhodnocována úspěšnost procesů fungování a nastavených opatření. Vyhodnocováno je také naplňování aktivit, výsledků a přínosů realizace naplánovaných aktivit.

Důležitou součástí celého procesu je práce s odbornou i laickou veřejností. Jednotlivá navrhovaná opatření ve strategické části musí být řádně vydiskutována a přijata odbornou i laickou veřejností a efektivně dále komunikována. Komunikace musí být zaměřena zejména na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, veřejnost a rodiče. Je důležité, aby byla veřejnost průběžně informována o jednotlivých krocích a jejich dopadech. Je nutné zaměřit se na vzdělávání všech aktérů zapojených do procesu nastavení rovných příležitostí ve školách v území, zejména zřizovatelů a rodičů. Cílem vzdělávacích aktivit pro zřizovatele a rodiče je pochopení příčin nerovností a jejich důsledků na vzdělávací výsledky dětí a žáků. Vzdělávací aktivity musí obsahovat část vymezující nerovnosti ve vzdělávání a vysvětlení, proč je nutné omezovat vnější diferenciaci vzdělávání a efektivně začleňovat děti a žáky do hlavního vzdělávacího proudu. Je nutné diskutovat s jednotlivými aktéry, jaké funkce má vzdělávání plnit a o přidané hodnotě vzdělávání v jednotlivých typech škol. Ve fázi plnění strategie musí být uspořádán každý rok minimálně jeden workshop s řediteli škol zaměřený na kvalitu vyučování ve školách, vytváření podmínek pro aktivní spolupráci učitelů, formy a metody práce učitelů s heterogenním kolektivem dětí a žáků, hodnocení pedagogů. Na workshopu musí být vždy zajištěno vystoupení odborníka a jeho účast při následné diskuzi, v případě potřeby je možné přizvat i facilitátora/mediátora diskuze.

Smyslem a cílem všech vzdělávacích aktivit, workshopů je podpora a budování znalostních kapacit ředitelů a sdílené porozumění s orientací na kvalitní inkluzivní vzdělávání.

Použité zkratky

MAP	Místní akční plán
KAP	Krajský akční plán
PS	Pracovní skupina
RT MAP	Realizační tým místního akčního plánu
SR MAP	Strategický rámec místního akčního plánu

